

ZÁKLADNÍ ŠKOLA A MATEŘSKÁ ŠKOLA JANA ŽELEZNÉHO V PROSTĚJOVĚ

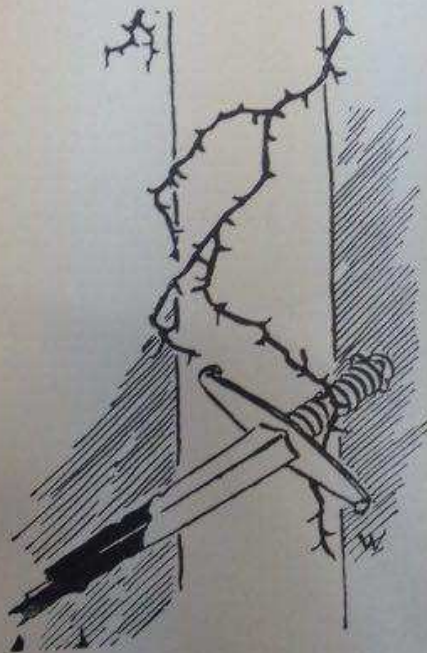
Autorský tým: Veronika Jurčíková, Martin Němec, Lucie Jakubcová, Lukáš Pospíšil

Pedagogické vedení: Mgr. Dita Krpcová

CO NÁS ZAUJALO...

BÁSNĚ

Čest těm, kteří padli, abychom my žili!

*Tisíce jmen, nad která dražších není,
tisíce jmen, jež zbavila nás pout!
Tisíce jmen, jež nikdy v zapomnění
nemohou upadnout!*

*V prách zdeptal je vrah neurvalou těsí,
obněm je roval a břitkou ocelí.
Umřítí šli, aby nám nové stěsí
v krvi své zaseli.*

*Semena nejdražší a nejryzejší,
v krev zasetá u v dýmy požárů!
Vyrost z nich keř, ten ze všech nejkrásnější,
s písničkou o jaru!*

*S písničkou jásavou, jež přes hrob plane,
i přes srdce, jež kdysi probodli . . .
Vždy s ná se za Vás v chvíli rozjásané
zem celá pomodlí . . .*

*Ó, jména ctá, horoucně milovaná!
Ó, světla vroucí, s silou úžasnou!
Vždy vděčně vzpomínat Vás bude Haná! —
Ta světla nezasnou!*

V. P.

Těm, kteří odešli...

V. Přival.

*Jak málo zbylo jich! A jak tam trpěli!
Podnes se srdce chví, když vzpomínka se zvedne,
a třebaš apely už drsné dozněly,
pěst v krev se zatíná a vyhublá tvář bledne.*

*V ponurém zasnění řev slyšíš nelidský
a sleduješ, jak smrt pro novou oběť jde si...
Kolik jich zůstalo tam v dálce na vždycky,
co hrobů ztraceno je v pusté zemi kdesi!*

*Tisíce drahých jmen, tisíce životů,
tisíce hrdých hlav, jež do bezedna klesly!
Však nechť je srazilí na bídu robotů,
vysoko k azuru se silou ducha vznegli!*

*A zemřít nemohou, nechť tělo je už prach,
nechť snad jim po kostech kopyta koní bijí,
ty, kteří pro vlast svou své krve dali nach,
nic nemůž ubítí, ti věčně v srdcích žijí...*

*Veliké slunce sřím, když na ně myslívám:
ty zlaté paprsky, jež z vroucí koule prýští,
to jejich duše jsou, jež denně nosí nám
sílu a naději na těžké doby příští.*

*A vroucí přání mám a duše o něm sní:
Kéž není mračných dnů, jež slunce zastřely by!
Kéž každý paprsek nám srdce naplní
a lásku vrátí nám, jež tolik nám dnes chybí!*

*Tu lásku nejsladší, jež nikdy nevradí
a jež nám svobodu a novou víru dala,
tu lásku vítěznou, jež cesty uhladí,
a v krvi tisíců se pro nás vykoupala!*

*Ó, slunce zářivé, vždy v zemi naší hoř,
by žhavá výheň Tvá jed nenávisti zpásla!
Otevřem srdce svá a ty se nám v ně vnoř,
by záře nejkrasší v nich nikdy nepohasla!*

Lesen und den Kameraden weitergeben!

Volkssturmmänner Schlesiens!

In verzweilter Furcht vor ihrem unausweichlichen Untergang jagen Euch die Nazis der siegreich angreifenden Roten Armee entgegen. Sie hoffen durch Eure Blutopfer, ihr erbärmliches Leben zu verlängern. Ihr seid Hitlers letztes Kanonenfutter.

Aber nichts mehr kann Hitlerdeutschland vor der endgültigen Zerschmetterung retten.

Es gibt keine Kraft, die die mächtige Lawine der siegreichen Roten Armee aufhalten kann.

Die Tage Hitlers und seines blutigen Systems sind gezählt.

Euch 60jährigen Greisen und 16jährigen Jungen, Krüppeln und Kranken hat man Armbinden und schlechte Gewehre gegeben und Euch so gegen die russische Artillerie und Panzer vorgeschickt. Wenn das alles nicht so schrecklich für Euch wäre,

würdet Ihr über diese letzten Verzweiflungsanstrengungen des bankrotten Hitler lachen.

Volkssturmmänner!

Die Rote Armee kämpft nicht gegen die Zivilbevölkerung. Wenn Ihr sofort die Reihen der Hitlerarmee verlasst dann könnt Ihr ruhig Eure Arbeit fortsetzen.

Jeder aber, der sich mit der Waffe in der Hand, der siegreich vorstoßenden Roten Armee entgegenstellt, wird erbarmungslos vernichtet.

Wenn Ihr leben wollt, wenn Ihr Eure Städte und Dörfer, Euer Heim vor der Zerstörung bewahren wollt, dann reißt die Armbinden ab, werft die Waffen fort und geht nach Hause.

Dasselbe ratet jedem deutschen Soldaten, den Ihr erblickt: Jeder soll sofort die Waffen strecken.

MERKT EUCH: Leistet Ihr weiter Widerstand, so verurteilt Ihr Euch selbst zum sicheren Tode!

Leben wird nur, wer mit Hitler bricht, die Waffen streckt, nach Hause geht oder sich gefangengibt.

*Das Kommando
der Roten Armee.*

1426, 24. 1. 45.

Čti a předej kamarádům – výzva RA německým vojákům

Hitler padl, Německo je svobodné

**NATIONALKOMITEE
„Freies Deutschland“
und
Bund Deutscher Offiziere**

**Ritterkreuzträger
Oberst Luitpold STEIDLE**
aus München, Bevollmächtigter des
Nationalkomitees „FREIES DEUTSCHLAND“, an die
Kommandeure der Heeresgruppe A!

Generale! Offiziere!

Die Wehrmacht ist am Ende ihrer Kraft! Die Kämpfe sind in breiter Front auf deutsche Gebiet übertragen. Jeder weitere Widerstand gegenüber den weit überlegenen Gegnern ist unverantwortliches Hindernis bester deutscher Männer. Es bedarf taufälliger Beweise mehr. Ihre Front ist zusammengebrochen.

Überstürzte Rückzüge, Flucht, Panik, Führungslosigkeit, restlos zerstörte Einheiten wie die 68. und 168. I. D., die 17. P. D. und die 20. mot. Div., das eben erst aus Augsburg eingetroffene Felders. Batl. 27, die 602. I. D. z.b.V. usw., sind Anzeichen des völligen Zerfalls jeglicher Widerstandskraft.

Ich frage Sie, die verantwortlichen Truppenführer: Können Sie es unter solchen katastrophalen Umständen und der dilettanten Führung des hitlerhörigen OKW vor Ihrem Gewissen verantworten. Ihre Männer für eine aussichtslose, restlos verlorene Sache weiter einzusetzen? Wollen Sie mitschuldig werden an der Vernichtung unserer nationalen Existenz, die heute noch gerettet werden kann, wenn sich Wehrmacht und Volk von Hitlers Führung trennen, einer Führung, die 50 deutsche Generale unserer Volksbewegung „FREIES DEUTSCHLAND“ in ihrer Mitte. Generalfeldmarschall Paulus und General der Art. von Seydlitz als „verbrecherisch“ und „pflichtvergessen“ bezeichnet haben.

Unser deutsches Volk darf nicht untergehen!

Unser deutsches Volk wird leben, auch über den Zusammenbruch des Hitlersystems und über diesen verlorenen Krieg hinweg.

Unser deutsches Volk wird eine besseren Zukunft entgegengehen trotz der Notzeit und Zerstörungen dieses Krieges, wenn wir alle zusammen unsere Heimat nicht verloren geben.

Dann wird durch unseren Fleiß und ehrlichen Willen mit jedem Schritt auf neuen Wegen der Tag näher rücken, an dem das deutsche Volk frei und gleichberechtigt seinen Platz unter den anderen Völkern einnehmen wird.

Daher rufe ich Ihnen zu

Kämpfen Sie mit uns!

Verweigern Sie Hitlers Befehle und Anordnungen zu weiterem Widerstand

Stellen Sie mit Ihren Verbänden sofort jede Kampfhandlung gegen die Rote Armee ein!

Zerschlagen Sie den Terror der SS-Generale ihrer Hells und Helfershells!

Handeln Sie selbständig und entschlossen, ohne falschen verstandenen Ehrbegriff, einzig unserem Volke verpflichtet.

Generale! Offiziere!

Steht auf! Die Heimat erwartet die rettende Tat!
Einzig mit Euren Soldaten habt Ihr die Macht!

**Hitler und Himmler werden fallen —
und Deutschland ist frei!**

Im Felde, Januar 1945.

Der Bevollmächtigte des Nationalkomitees
„FREIES DEUTSCHLAND“
Luitpold Steidle, Oberst,
Kdr. G. R. 767. 27. I. D., Vizepräsident des
Bundes Deutscher Offiziere.

St. K. 161

Městské divadlo v Prostějově • Divadlo Hanácké obce v Prostějově

Zahajovací představení v osvobozené vlasti!

V pátek 22. a ve čtvrtek 28. června 1945 o 20. hodině

Alois Jirásek:

GERO

Historická hra o 6 obrazech.

Režie T. Leitner.

Scénická výprava F. Frýbort.

OSOBY:

Gero, markrabě Východní marky	- J. Šafářík	Cedrag, pohanský kněz	- J. Kalousek	Zbrojnos Rothulfův	- F. Valach
Sigfríd, jeho syn	- U. Rudolf	Nakon,	- J. Weiss	Eppo, harteník	- J. Skladal
Irainger, Rothulfův bratranec	- T. Leitner	Milhos, Sidoraně	- J. Svoboda	První posel	- F. Škocník
Habeburch, jeho dcera	- H. Bílková	První	- J. Masek	Drubý posel	- O. Dolínek
Irahe, Thietmar	- M. Novotná	Drubý	- T. Zapletal	Třetí posel	- V. Horas
Wulthari, Gerův kaplan	- V. Babák	Třetí	- J. Kubec	První	- Z. Bednář
Tugomir, z knížecího rodu	- A. Navrátil	Drubý	- M. Smlíal	Drubý slovánský starosta	- M. Smlíal
v Sidoranecch	- B. Mádr	První	- M. Sosík	Třetí	- A. Lipčík
Želibar, jeho synovec	- J. Zlámal	Drubý	- R. Kment	První český mnich	- F. Čapka
Siohněv, kníže Sidoranů	- A. Osizlý	Třetí	- J. Svazil	Drubý český mnich	- V. Daňák
Godeljub, kníže Ušeránů	- O. Smrty	Kastelan	- M. Havranek	Sluha	- V. Novák
Dražko, kníže Btežanů	- J. Hejčman	Imma	- J. Sekaninová	Chlapec	- E. Leitner
		Náčelník pluku Meziborských	- O. Fröml	Celedin	- F. Cejkovský

Slovanská knízaia a vladykové, německá hrabata, knězi, korouhevnicki, hudebnici, zoldněti meziborského pluku.

Kostymní výprava ze Štanderovy půjčovny v Brněnské ulici.

Ceny míst 6-20 K.

Předprodej vstupenek z ochoty u fy J. F. Buček, vedle radnice.

100.000.000.000

První představení v osvobozené vlasti

*Každý balon jednou splaskne
přefoukne se a pak praskne*

Hlubokým žalem sklíčení oznamujeme lidu celého světa a okolních vesnic, že z rozhodnutí Prozřetelosti na věčné časy nás opustila naše drahá, milovaná, nenahraditelná a nezapomenutelná Její Velkorysost

Říše Velkoněmecká,

záštita kultury a civilisace.

Nezapomenutelná naše ochránitelka vykrvácela po šestiletém strašlivém nadýmání na rychlé úbytě při potratu Nové Evropy v máji L. P. 1945 v útlém věku 12 jar, nedoživše se prorokovaných 1000 let. Zanechává po sobě miliony sirotků o něž bude vzorně postaráno v útulných sirotčincích východních Lebensraumů, po nichž žhavě toužili.

Tělesná schránka drahé zesnulé bude téhož měsíce uložena k věčnému odpočinku na památném poutním místě, kde kdysi stával Berlín, při zvucích písně „Es geht alles vorüber, es geht alles vorbei“.

SAMÁJAMA u Postupimi (dříve Berlín) v máji L. P. 1945.

Quislingové - Kolaboranti
příbuzní

Herrenvolk
děti

NSDAP
vychovatelé

Gestapo - SS
nositelé kultury

Pohřební ústav Německa: Adolf Hitler a spol.

Parte Říše Velkoněmecké

**К советским людям
на немецкой каторге**

Советские люди!

НАСТУПИЛ ЧАС ВАШЕГО ОСВОБОЖДЕНИЯ

Красная Армия, выполняя приказ своего Верховного Главнокомандующего Маршала Советского Союза товарища Сталина, прорвала мощную оборону немцев, опрокинула немецкие войска на всем отрядном фронте от Бендтсберга до Будапешта и стремительно продвигается вперед.

За 2 недели наступательных боев Красная Армия прошла вперед 300 км., полностью освободила Польшу, глубоко вторглась в Восточную Пруссию и выйдя к берегам Балтийского моря, окружила немецкие войска, лишив их возможности отступления в Германию; глубоко вторглась в Силезию и на широком фронте форсировала реку Одер — последний рубеж перед основными жизненными центрами Германии.

Дни Гитлера и его кровавого режима сочтены.

Возмездие скоро совершится.

За все, что вы претерпели на фашистской каторге; за наши разрушенные города и села; за кровь наших замученных немцами извергами отцов и братьев; за слезы наших матерей; за поруганную честь наших жен и сестер — за все ответит немецкие захватчики, за все будет взято с них полной мерой.

Советские люди!

Вы слышите гром орудий. Это приближаются наши артиллерия и наши танки.

Вы видите в небе краснозвездные самолеты — это тучей надвигается на логово фашистского зверя сталинская авиация.

Вы видите, как в тревоге замелькал жестоко издевавшийся над вами немецкое кулаки, торговцы, фабриканты и помещики, СС-овцы и прочая фашистская челядь — они почувствовали железную поступь Красной Армии, которая несет вам освобождение, а немецким захватчикам — возмездие.

Smrt německým okupantům

В этот исторический час вы, советские люди, живущие в фашистской неволе, должны помочь Красной Армии быстрее добить немцев, добить фашистского зверя в его берлоге.

Организовуйтесь!

Бросайте своих хозяев!

Уходите из лагерей! Бросайте работу на фабриках, заводах, фермах, железных дорогах, складах и других предприятиях и учреждениях!

Идите навстречу Красной Армии!

Не дайте уйти от заслуженной кары немцам, издевавшимся над вами, над советскими людьми!

Взрывайте немецкие мосты и склады, разрушайте железнодорожное полотно, разрывайте телеграфную и телефонную связь, указывайте цели нашим самолетам, демаскируйте затемненные районы, помогайте нашим разведчикам, действующим в немецком тылу.

Запомните имена и адрес СС-овцев, штурмовиков и прочих гитлеровских агентов и сообщайте их войскам Красной Армии!

Добывайте оружие!

Убивайте СС-овцев и всех гитлеровских прислужников — всюду, где только сможете!

Не давайте врагу покоя ни днем, ни ночью!

Не бойтесь! Не верьте наглой фашистской клевете!

Советская страна помнит и заботится о своих гражданах, попавших в немецкое рабство.

Родина примет вас, как своих детей. Родина не забудет вашей помощи, которую вы окажете Красной Армии в этот великий час великого освобождения.

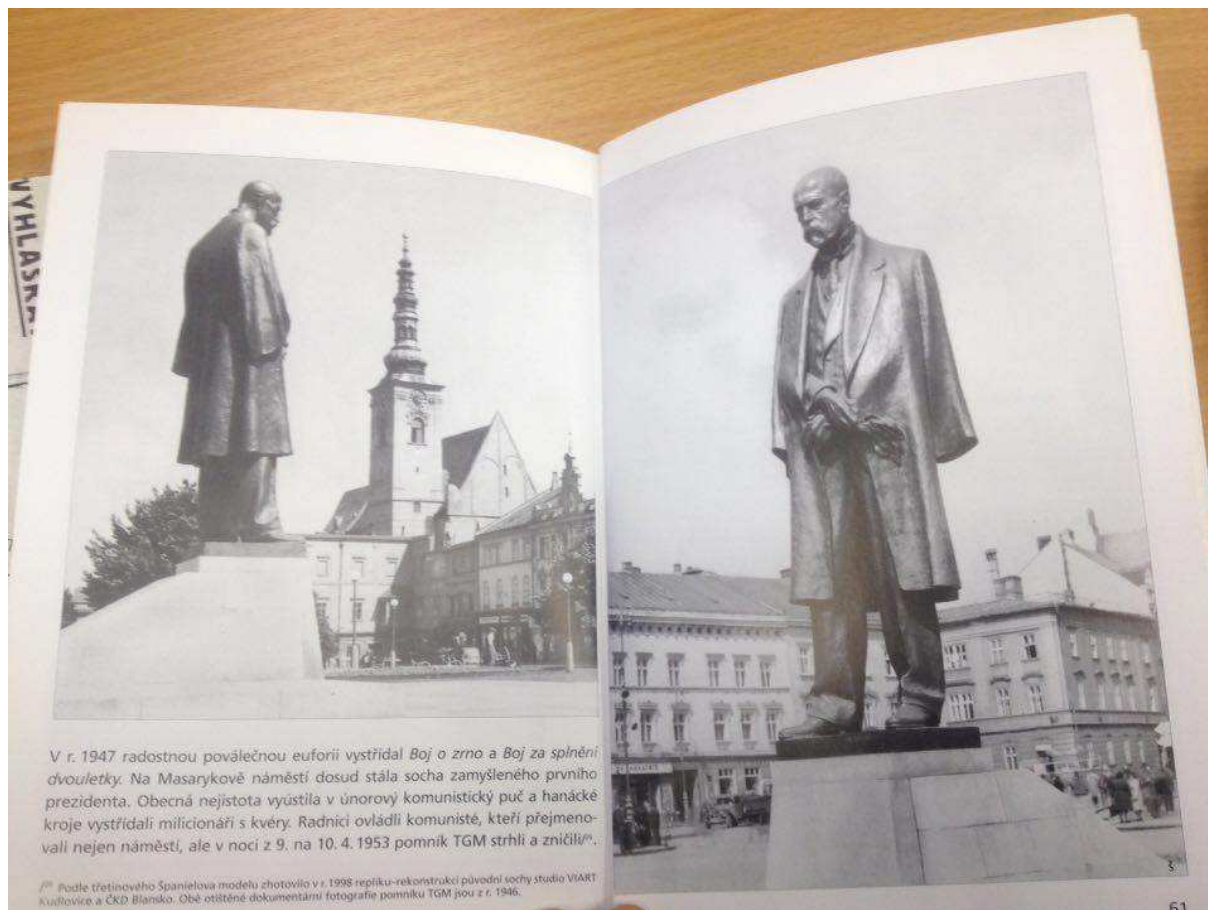
Все на борьбу с ненавистными немцами захватчиками!

Все на помощь Красной Армии — Армии-освободительнице!

Смерть немцам захватчикам!

КОМАНДОВАНИЕ КРАСНОЙ АРМИИ.

Socha T. G. Masaryka, dobová fotografie

Und in der Heimat?

Deutsche Soldaten!

In weniger als 10 Tagen musset Ihr von der Weichsel bis zur Oder zurückweichen. In weniger als 10 Tagen drängen die Russen über 300 Kilometer nach Westen vor und tief in Oberschlesien und Ostpreussen ein.

Die Lage an der Front ist für Euch aussichtslos. Hitler hat den Krieg endgültig verloren.

UND IN DER HEIMAT? — so denkt jeder von Euch. Lest die Wahrheit über die Lage in Deutschland:

„ALLES IST VOLLER FURCHT UND VERZWEIFLUNG“

Frau Brocke, Hamm (Westf.) Königstr. 19, schreibt an Fw. Franz Brocke, Fpn. 34261 C:

„Wir alle haben schwer an der Last des Krieges zu tragen. Wo man hinschaut, Tränen und Kummer. Kürzlich war wieder ein Angriff auf unsere

Stadt. Leider sind viele Menschenverluste zu beklagen, bedauerlicherweise auch viele junge Plakhelfer. Bevor diese Jungens etwas vom Leben kennengelernt hatten, mussten sie ihr junges Leben lassen. Alles ist voller Furcht und Verzweiflung.“

„SIE WISSEN NICHT, WOHIN...“

Frau Jacobi, Kosten (Wartheland), Horst-Wesselplatz 15, schreibt an Obgefr. Otto Jacobi, Fpn. 16390:

„Aus Ostpreussen kommen die ganzen Berliner wieder weg und nach dem Riesengebirge. Hier in Kosten hielt nämlich der Zug. Die Leute sind ent-

setztlich kaputt und müde, denn sie sind schon die zweite Woche unterwegs und wissen nicht, wohin. Ihre Versorgung während der Fahrt war auch nicht geregelt und sie mussten buchstäblich hungern.“

DIE NAZIS DRÜCKEN SICH WEITER IM HINTERLAND HERUM

Frau Hüllen, Freiburg i. Breisgau, Adolf Hitlerstr. 355, schreibt an Lt. Hans-Jürgen Hüllen, Fpn. 40236:

„Oberst Steffen ist immer noch im Lande. Trotzdem er Berufsoffizier ist, war er noch nie an der Front. Da siehst Du eben, was es bedeutet, Verbindungen nach oben zu haben. Seine Familie hat er reichlich mit Lebens-

mitteln versorgt, Töpfe voll Fett, Eier in grossen Mengen, Wein und Sekt. Er selbst kommt alle nasenlang in Urlaub. Bei den kleinen Leuten hier macht es sehr viel böses Blut. Sie denken an ihre Söhne die von Anfang an der Front oder schon gefallen sind, und an die, die noch im Osten stehen.“

„DAS ALSO IST DIE SSI!“

Margarethe Hering, Urmitz, Rheinstr. 58, schreibt an Obgefr. Hering, Fpn. 04721 A:

„Wir waren 80 kranke Frauen, die zur Untersuchung mussten. Untersuchungen sollte uns ein SS-Arzt. Wir hätten 2½ Stunde auf ihn gewartet, er kam nicht. Du hättest die Frauen hören sollen, wie die geschimpft haben. Man sagte uns, dass wir nochmal kommen müssen, und so war es noch mehrere Male. Das also ist die SSI! Sie macht,

was sie will und wir Idioten müssen uns alles gefallen lassen. Ist es nicht lachhaft, mich zur Arbeit zu schicken, wo ich schon längst nicht mehr richtig sehe und kaum laufen kann? Aus den jungen und gesunden Frauen macht die SS Strassenmädel. Ich bin ganz verzweifelt und kann nur eins sagen: Rache. Jetzt weisst Du also, wie es hier aussieht!“

„DAS IST EINE BERUHLIGUNG!“

Liesel Meiss, Hensenstamm, Patehäuserstr. 15, schreibt an Fw. Hermann Meiss, Fpn. 56298:

„Der arme Hans tut mir sehr leid. Nun, e er in Gefangenschaft gekommen ist, — dann kann man doch jetzt wenigstens auch von Russland mit

einem Lebenszeichen rechnen, denn hier sind diese Woche zwei Briefe gekommen, wo die Leute von ihren Angehörigen Nachricht bekamen, dass sie leben und in russischer Gefangenschaft sind. Das ist eine Beruhigung...“

Deutsche Soldaten!

Die Nazis quälen Eure Familien und bringen Schande über Eure Frauen, Schwestern und Bräute. Euch lassen sie an der Front zugrundegehen, wäfl sie den verlorenen Hitlerkrieg in die Länge ziehen wollen; sie selbst aber prassen und schlammern im Hinterland.

Wer weiter sein Schicksal mit Hitler verbindet, verurteilt sich und seine Angehörigen zum sicheren Untergang.

Der vom militärischen Standpunkt aus nutzlose Widerstand gegen die angreifenden Sowjettruppen dient nur der Fortsetzung des sinnlos gewordenen Krieges und der Hinauszögerung des unausweichlichen Endes.

EUCH UND EURE FAMILIEN RETTEN KÖNNT IHR NUR, WENN IHR SOFORT DEN WIDERSTAND EINSTELLT.

GEBT EUCH ORGANISIERT, EINHEITLICHE WEISE UND EINZELN DER ROTEN ARMEE GEFANGEN!

Válka se chýlí ke konci, odpor je marný

~~Kapitulation nicht ausgeführt und bis zum Morgen-~~
grauen des 9. 5. 1945 jeglicher Widerstand nicht
eingestellt werden sollte, die deutschen Truppen
nicht die Waffen gestreckt und sich der Roten
Armee ergeben haben sollten, so wird gegen die
gegenüberstehenden deutschen Einheiten ein ver-
nichtender Schlag mit allen mir in Verfügung ste-
henden Mitteln und Kräften geführt werden.

Ich setze folgende Kapitulationsordnung fest:
die Waffen werden niedergelegt, die Mannschaften
der Panzer und Flugzeuge und die Bedienung der
Geschütze entfernen sich von ihren Maschinen und
Geschützen 300 Meter, hissen in organisierten
Gruppen die weiße Fahne und geben sich ge-
fangen.

Der Befehlshaber der Truppen
der 2. Ukrainischen Front:
Marschall der Sowjetunion
MALINOWSKY

Válka skončila, odevzdejte zbraně a vyvěste bílou vlajku!

15042/39 pol.

Okresní úřad v Prostějově, dne 19. srpna 1939.

Číslo: 787/pres.

Úprava styku židovského obyvatelstva.

V y h l á š k a .

V poslední době udály se samovolné akce proti židovskému obyvatelstvu, které by mohly ohroziti i veřejnou bezpečnost a porušiti veřejný klid a pořádek.

V zájmu bezpečnosti veškerého obyvatelstva a k udržení veřejného klidu a pořádku upravuje se zatím podle článku 3. zák. z 13. VII. 1927 č. 125 Sb. zák. a nař. styk mezi obyvatelstvem židovským a nežidovským ve veřejném životě takto:

1. Zakazují přístup a návštěvu židovskému obyvatelstvu všech hostinců, restaurací, kaváren a vináren, vyjma hostince Jaroslava Vysloužila v Prostějově u Templu č. 6, kde pro návštěvníky židovského původu budou vyhrazeny místnosti označené tak aby návštěvníci nežidovského původu nebyli nuceni trvale po dobu návštěvy stýkati se s návštěvníky židovského původu. Zákaz nevztahuje se na hostince Adolfa Fritsche v Prostějově, Svatoplukova ul. č. 18 a Elišky Fobaschové v Prostějově, Brecherova č. 16. Posléze uvedené hostince buďtež označeny jak uvnitř, tak zevně, že jsou přístupny židovskému obyvatelstvu "Židovský podnik." Ostatní hostince, kavárny a vinárny buďtež opatřeny vývěskou "Židům nepřístupno."
2. Ve veřejných lázních buďtež návštěvníci místně a časově odděleni tak, aby nedocházelo ke společnému koupání a používání společných zařízení současně návštěvníky nežidovského a židovského původu, což buď uvnitř a zevně podniku zřetelně vyznačeno.
3. Na veřejné koupaliště Sokola I Prostějov a DTJ v Prostějově jest přístup obyvatelstva židovského původu zakázán. Na ostatních veřejných koupalištích buďtež pro návštěvníky židovského původu vyhrazeno zvláštní oddělení, pokud jest to místně možné. Tato okolnost buď zevně veřejnou vývěskou označena "Židům nepřístupno." Rovněž zakazuje se židovskému obyvatelstvu vstup do Smetanových sadů v Prostějově.
4. Živnostenským podnikům a jiným podnikům po živnostensku provozovaným, jichž majiteli neb provozovateli jsou osoby židovského původu, se nařizuje, aby tyto podniky označili zevně na nápadném místě "Židovský obchod (závod)".
5. Ve veřejné městské nemocnici jest provoz upravití tak, aby nedocházelo k používání týchž místností a zařízení židy a nežidy zároveň.

Vyhláška nabývá platnosti dnem vyhlášení. Nedbání zákazu a příkazu v ní uvedených jest trestno pokutou do 5.000 K neb vězením do 14 dnů.

Okresní hejtmán:
Dr. Jura v. r.

B zirksbehörde in Prossnitz.

Zl.:1645/XI.

Betrifft:Einziehung der Führer-und Kraftfahrzeugscheine von Juden.

Prossnitz, am 21. Januar 1941.

Okresní úřad v Prostějově.

čís.1645/XI.

Předmět:Odnětí židišských průkazů a jízdních průkazů motorového vozidla židům.

Prostějov, dne 21.ledna 1941.

K u n d m a c h u n g .

Laut Art.3, Abs.1 des Gesetzes vom 14./VII.1927 Nro.125, Slg.Über die Organisation der politischen Verwaltung, wird allen Juden angeordnet binnen 14 Tagen/angefangen vom Datum der publizierten Kundmachung/, Ihre Führer-und Kraftfahrzeugscheine und die Bescheinigung über die Eintragung des Fahrzeuges in das Register, bei der hiesigen Behörde abzugeben.

Für den Begriff des Juden ist der § 1 der Reg.Verordnung vom 14./VII.1939, Slg.Nro.136/40 massgebend. Die Nichtbeachtung dieser Anordnung wird laut Art 3 des zit.Gesetzes mit einer Geldstrafe von 10 -5000 K oder mit einer Freiheitsstrafe in der Dauer von 12 Stunden bis 14 Tagen geahndet.

Der Bezirkshauptmann:
Dr. Jura o.h.

V y h l á š k a .

Podle článku 3, odstavce 1 zákona ze dne 14.července 1927, č.125 Sb. o organizaci politické správy nařizuje se židům odevzdati u zdejšího úřadu do 14 dnů ode dne publikace/data vyhlášky/židišské průkazy/jízdní průkazy motorových vozidel a osvědčení o zápisu motorového vozidla do rejstříku.

O tom, kdo je židem jest směrodatný předpis § 1 vládní nařízení ze dne 4./7.1939, č.136 Sb.z. roku 1940. Neuposlechnutí tohoto nařízení je trestné dle čl.3 cit.zákona peněžitou pokutou od 10 do 5000 K nebo trestem na svobodě od 12 hodin do 14 dnů.

Okresní hejtman:
Dr. Jura v.r.

Warnung

**der Regierung der Sowjetunion,
der Vereinigten Staaten von Amerika
und Grossbritanniens an alle deutschen
Kommandanten, Wachmannschaften
und Gestapobeamten.**

Im Namen aller Vereinten Nationen, die sich im Krieg mit Deutschland befinden, wenden sich die Regierungen der Sowjetunion, der Vereinigten Staaten von Amerika und Grossbritanniens hierdurch mit einer feierlichen Warnung an alle Kommandanten und Wachmannschaften, in deren Gewalt sich in Deutschland und in von Deutschland okkupierten Gebieten Kriegsgefangene der Verbündeten befinden, sowie an die Gestapobeamten und alle sonstigen Personen, unabhängig von dem Charakter ihrer Dienststellung und ihrem Rang, in deren Gewalt Kriegsgefangene der Verbündeten übergeben wurden, sei es im Kampfgebiet, auf den Verkehrswegen oder in den rückwärtigen Gebieten. Die drei Regierungen erklären, daß alle diese Personen für Sicherheit und Wohlbefinden aller Kriegsgefangenen der Verbündeten, die sich in ihrer Gewalt befinden, als

persönlich haftbar betrachtet werden, und zwar in nicht geringerem Maße als das Oberkommando der Wehrmacht und die zuständigen deutschen Militär-, Kriegsmarine- und Luftwaffenbehörden.

Jede Person, die sich einem beliebigen Kriegsgefangenen der Verbündeten gegenüber schlechte Behandlung zuschulden kommen ließ oder dessen schlechte Behandlung duldete, sei es im Kampfgebiet, auf den Verkehrswegen, im Lager, im Lazarett, im Gefängnis oder an anderem Ort, wird schonungslos verfolgt und bestraft werden.

Die drei Regierungen machen warnend darauf aufmerksam: diese Verantwortung gilt bedingungslos und unter allen Umständen; niemand kann ihr dadurch entgehen, daß er die Verantwortung auf andere Behörden oder Personen schiebt.

**Marschall der Sowjetunion
J. Stalin**

**Präsident der Vereinigten Staaten
von Amerika
H. Truman**

**Premierminister von Grossbritannien
W. Churchill**

23. April 1945.

Výstraha vlád SSSR, USA a VB velitelům německých vojsk

Partyzánské hnutí na Prostějovsku

Historie jednotky Jermak-Porošina

Partyzánské hnutí na okrese prostějovském mělo nesporně velký podíl na boji proti okupantům a na gigantickém zápasu celého našeho národa o svobodu. Mělo-li na Prostějovsku takový úspěch, pak za to vděčí jednak bezmezní odvaze těch, kteří se dali do jeho služeb, velké podpoře SSSR a v nemalé míře také příznivému územnímu terénu: hlubokým lesům Drahanské vysočiny. Velmi je třeba vyzvednouti také podporu, kterou partyzánům poskytovalo občanstvo jejich ukrýváním, zásobováním a dobrou informační službou. Byla to upřímná, statečná a obětavá spolupráce, bez níž by úspěšné akce byly těžko myslitelné. Byly to stovky poctivých českých lidí, kteří kolikrát sami neměli co do úst, ale nečlenili a dělali se s podzemními bojovníky o poslední sousto, dobře vědouce, že jejich obět nebude marnou...

Ohniskem partyzánské hnutí odporu na Prostějovsku byla malá obec na okrese — Malé Hradisko. Iniciátorem jeho a prvním bojovníkem byl hradiský rodák František Šmíd, narozený roku 1904, který se v roce 1938 vrátil do Československa ze Sovětského svazu. Po obsazení republiky Němci byl Šmíd nucen uchýlit se do podzemí, poněvadž počalo po něm pásti gestapo. Šmíd již v roce 1942 navázal spojení s Pražskou ilegální skupinou prostřednictvím profesora Krycim jménem Bělského nebo Karlovského. Tato organizace měla v Praze příslušníky a někteří z nich byli později pozatýkáni a popraveni. Fr. Šmíd byl s touto organizací v čilém styku a dodával jí z Prostějovska velmi důležitý materiál.

Myšlenka, vytvořit také na Prostějovsku partyzánské hnutí, vzkvétala ve Šmídovi na podzim roku 1942, když přes Drahanskou vysočinu počali přecházeti ruští zajatci, jimž se podařilo uprchnouti ze spárů německých okupantů. Na rozhraní roku 1942—43 bylo postupně Šmídem a jeho spolupracovníky zabezpečeno 14 ruských běženců, kteří byli vybaveni prádlem, šatstvem, kompasem, mapami a potravinami a umožněna jim další cesta přes Beskydy k frontě na východ. Někteří z těchto běženců obdrželi pro armádu Sovětského svazu důležité informace a současně nesli do SSSR zprávy o vytvoření partyzánské hnutí na Drahanské vysočině se žádostí, aby SSSR toto hnutí podporoval. Někteří běženci se skutečně dostali na druhou stranu a zprávy odevzdali na příslušná místa. Požadovaná podpora byla také, jak později čtenář pozná, skutečně poskytnuta.

V roce 1943 se případy přecházejících ruských zajatců množily takovou měrou, že již nebylo možno pomýšlet na jejich odesílání na frontu. A tak došlo

k vytvoření aktivního partyzánského oddílu,

který by pracoval na prostějovském okrese. Otázka nebyla ovšem tak snadná a jednoduchá, jak by se mohlo někdo dnes domnívat. Bylo zapotřebí postarat se předem o ubytování, stravování, ošacení a vyzbrojení všech příslušníků oddílu. K tomu bylo nezbytné zapotřebí získat větší počet spolehlivých a věrných spolupracovníků z řad českého občanstva a to v době co nejkratší.

František Šmíd si věděl i v této věci rady. Měl mnoho dobrých přátel a jednoho po druhém tajně navštívil a světil se jim se svými úmysly. Jeho akce nevyzněla na prázdnou a tak se stalo, že pole působnosti se rozšířilo na větší počet obcí na okrese. Na prvním místě tu jmenuji město Prostějov (R. P. a A. P., kteří dodali větší množství šatstva a jiných potřeb), dále Vrahovice (A. E., Maník a L. B.), Ptení-Holubice (Bedřa), Výšovice (Martin a Jaroš), Dol. Otaslavice (L. Šerif), Žďetín, Plumlov a Soběšuky a několik obcí na okrese boskovickém.

Všichni občané, zasvěcení do tohoto hnutí odporu, složili do rukou Frant. Šmídem a ruského velitele dra Pavla Volkova přísahu. Měla tato znění:

„Přisaháme při všem, co je nám svaté, a v plné shodě se svým svědomím a přesvědčením, že budeme poslušni presidenta a vlády republiky Československé a všech svých velitelů, presidentem a vládou ustanovených. Přisaháme, že budeme bez odmluvy plnit jejich nařízení vždy a všude, i v nebezpečí, bez váhání a odporu, že svých kamarádů neopustíme, ale i životy své ochotně dáme na ochranu vlasti a za její svobodu. Přisaháme, že budeme druh druhu mluvati, k sobě věrně státi, v nebezpečí se nepouštět, ale až do konce se brániti tak, jak nám káže mužná čest a vědomí povinnosti občanských.“

Tak přísaháme!“

V roce 1943 bylo v tomto oddíle již hojně sovětských občanů. Byli to zejména: Leonid, Griško, Kulikov, Zorž, Vana a jiní. A již v tomto roce byly vybudovány dva lesní bunkry v revíru obce Bu-

NÁVŠTĚVA PREZIDENTA BENEŠE A JEHO ŽENY V PROSTĚJOVĚ

Významnou událostí byla červencová návštěva prezidenta dr. Edvarda Beneše s chotí v Prostějově.

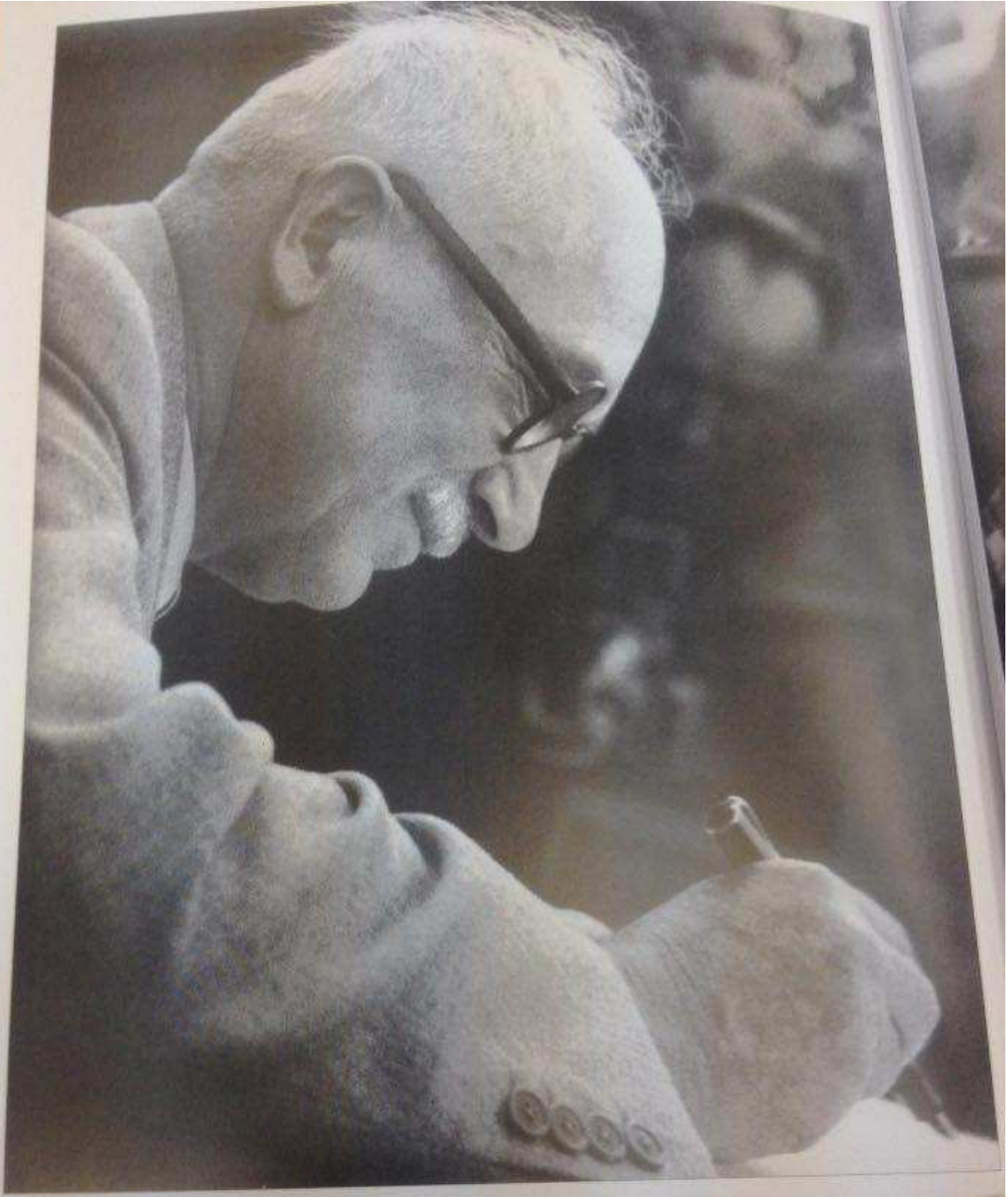
ministr L. Svoboda,
předsa dr. O. Jofin.

člověk Svoboda

SEZNAM POPRAVENÝCH PROSTĚJOVANŮ V KONCENTRAČNÍCH TÁBORECH

...sahu dělostřelecké palby a v odpoledních hodinách, kdy městem procházela ustupující německá armáda, město zažilo největší nálet, který zasáhl zejména předměstí a čtvrti, kudy projížděly poražené vojenské oddíly. Tak tomu bylo až do ranních hodin.

ne svobody se projevily při mohutné manifestaci dne 10. května 1945, kdy se sešlo na Masarykově náměstí — za rozjásané jarní pohody — na deset tisíc lidí z města i z venkova. Za ně desítky řečníků složila národní přísahu vlasti, Slovanstvu a Rusku, bezpečné zástíť české národní budoucnosti.

Dr J. Kühndel.

Seznam popravených a umučených Prostějovanů v koncentračních táborech :

Jméno	povolání	rok nar.	dat. úmrtí	místo úmrtí
Adámek František	konfekcionář	30. 7. 1902	20. 4. 1945	Kassel
Badrle Bedřich	obch. zástup.	9. 10. 1892	22. 9. 1941	Osvětim
Beiss Antonín	dám. krejčí	12. 6. 1885	21. 5. 1944	Breslau
Barták Ferdinand	říd. učitel	8. 10. 1895	7. 5. 1942	Mauthausen
Bártek Alois	pol. inspektor	10. 5. 1888	15. 4. 1944	Osvětim
Dr Bednář Rudolf	lékař	31. 1. 1907	7. 12. 1941	Olomouc
Bezlezina Josef	mechanik	28. 12. 1917	2. 5. 1945	Olomouc
Bokůvka Zdeněk	krejčí	6. 6. 1907	11. 8. 1941	Breslau
Bratler Alex.	doktor	1. 2. 1863	22. 7. 1942	Terezín
Ing. Bukáček J.	řed. plynárny	11. 1. 1886	15. 3. 1942	Kassel
Dr Čermák Josef	profesor	18. 3. 1908	22. 9. 1944	
Cibulka Josef	podplukovník	8. 10. 1890	30. 3. 1941	Buchenwald
Doležálek Josef	ber. úředník	11. 9. 1907	1. 6. 1943	Wohlau
Dobrovolný Oldřich	profesor	1. 7. 1908	8. 3. 1942	Osvětim
Dvofák Tomáš	typograf	18. 8. 1899	21. 7. 1942	Olomouc
Drexler Alois	dělník hosp.		3. 3. 1943	

Jméno	povolání	rok nar.	dat. úmrtí	místo úmrtí
Fabig Willibald	ber. vykonavatel		3. 10. 1942	Osvětim
Dr Foukal František	advokát	15. 9. 1882	8. 3. 1942	Osvětim
Franc Josef		19. 11. 1913	17. 7. 1942	Mauthausen
Fryšáková Ludmila	obchodnice	1897	22. 11. 1943	Prostějov
Gottwald Teo	pekař	1889	19. 1. 1942	Buchenwald
Grepl František	stolař	7. 3. 1906	7. 5. 1942	Mauthausen
Halenka Andělín	kamnář	15. 11. 1893	26. 11. 1943	Berlín
Herman Jaroslav	úředník	5. 2. 1908	13. 6. 1942	Brno-Kouničky
Herman Miroslav	úředník	10. 2. 1911	22. 4. 1942	Mauthausen
Horák Rudolf	obchodník		8. 5. 1945	Prostějov
Hrabal František	kontrolor	4. 10. 1904	24. 5. 1945	Terezín
Hruban Vladimír	inženýr	1897	20. 3. 1945	Lipsko
Husárek Vladimír	krejčí	27. 6. 1910	22. 3. 1942	Mauthausen
Hyža Ferdinand	strojník	26. 6. 1910	8. 3. 1942	Osvětim
Chalupník Jan	četa. strážm.	15. 12. 1897	5. 1945	Belsen
Jančík Ferdinand	techn. úřed.	12. 1. 1893	14. 4. 1945	Breslau
Jandourek František	Fed. školy	31. 10. 1893	18. 6. 1942	Prostějov
Dr Janků Augustín	rada pol. spr.	20. 4. 1894	27. 3. 1942	Mauthausen
Jefáček Jan	šofér	22. 12. 1902	1. 6. 1945	Prostějov
Dr Jilek Vojtěch	lékař	14. 8. 1908	30. 9. 1941	Brno
Jiskra Josef	strojník	1. 1. 1878	9. 3. 1944	Breslau
Kalista Josef	úředník	1883	16. 9. 1942	Breslau
Kaplánek Josef	úředník		31. 10. 1940	
Karšulin Josef	průvod. vlaku		9. 10. 1942	Osvětim
Kladránek Josef	četa. velit.	28. 1. 1889	24. 1. 1945	Breslau
Klecl Josef	insp. ČSD	11. 12. 1897	22. 3. 1940	Brno
Knotek Jan		7. 6. 1917	10. 4. 1943	Osvětim
Konštanský Jan	krejčí	23. 9. 1897	18. 10. 1944	Drážďany
Kostelka Karel	insp. poj.	14. 6. 1907	22. 8. 1942	Osvětim
Kovářík Josef	polic. agent	15. 2. 1911	26. 3. 1942	Mauthausen
Kozíčka Vilém	krejčí		30. 6. 1945	Prostějov
Král Alois	učitel	1. 9. 1895	5. 1945	Terezín
Kroupa Antonín	úředník	27. 9. 1906	21. 3. 1942	Osvětim
Kubeš Jaroslav	obch. příručí	22. 4. 1922	28. 7. 1943	Osvětim
Kuča Blahomír	tajemník	4. 6. 1907	24. 3. 1942	Dachau
Kuča Bedřich	úředník	16. 3. 1881	19. 1. 1943	Drážďany
Kučera Jaroslav	redaktor	25. 11. 1884	13. 6. 1945	Prostějov
Kuchař Jan	říd. učitel	8. 1. 1888	2. 4. 1942	Mauthausen
Kusák František	krejčí	1890	3. 3. 1942	Mauthausen
Kvapil Karel	trafikant	10. 10. 1896	18. 1. 1943	Brieg
Lang Mořic	obchodník	1905	14. 4. 1945	Terezín
Malík Bedřich	úředník	16. 1. 1903	17. 3. 1944	Brno
Mičola Metoděj	farář	14. 1. 1911	3. 7. 1942	Brno
Mládek Jan	zahradník	26. 8. 1881	15. 3. 1942	Osvětim
Mláček Florián	krejčí	5. 6. 1890	31. 12. 1943	Buchenwald
Němčů Emil	obchodník	25. 11. 1903	30. 9. 1941	Osvětim
Němec Leo	úředník	11. 4. 1908	17. 12. 1942	Mauthausen
Nováček Karel	úředník	24. 3. 1899	26. 5. 1945	Prostějov
Novák Josef	čalouník	12. 3. 1891	25. 8. 1940	Prostějov
Novotný Bedřich	dílovedoucí		4. 1. 1945	Bizingen
Outraň Vojtěch	redaktor	8. 4. 1902	7. 5. 1942	Mauthausen
Pacola Karel	stan. doz. ČSD.	1. 11. 1888	11. 3. 1944	Brieg
Paška Jan	soustružník	28. 10. 1898	28. 12. 1942	Osvětim
Pišos František	pol. inspektor	12. 12. 1887	27. 5. 1945	Brieg
Pepřla Bohumil	inženýr	2. 8. 1903	4. 1. 1945	Vratislav

Jméno	povolání	rok nar.	dat. úmrtí	místo úmrtí
Polák Miroslav	úředník	21. 6. 1920	6. 1. 1945	Bizingen
Polák Emil	úředník	1900	1. 10. 1941	Brno
Pospíšil Oldřich	natěrač	7. 7. 1920	20. 11. 1943	Breslau
Průša Josef	nadstrážm.	25. 9. 1897	25. 6. 1942	Mauthausen
Růžičková Josefa Růžička				
Sedlák Jan	ber. tajemník	29. 9. 1889	2. 2. 1943	Osvětim
Skoumal Josef	typograf	3. 10. 1902	9. 7. 1942	Boskovice
Steiger Bedřich	dílovedoucí	1880	5. 5. 1944	Vratislav
Svozil Vojtěch	rolník	2. 5. 1892	9. 2. 1942	Stuttgart
Šimeček Jaroslav	obchodník	4. 2. 1900	30. 4. 1944	Brieg
Sváb Antonín	pol. inspektor	2. 6. 1897	10. 5. 1942	Krainschi
Váňa Robert	čtn. kap.	27. 6. 1905	24. 1. 1945	Breslau
Václavek František	podplukovník	12. 12. 1886	19. 2. 1944	Kassel
Vočka Karel	pol. agent	9. 3. 1907	5. 6. 1942	Prostějov
Vincour Ferdinand	tajemník		9. 5. 1945	Terezín
Vinkler Josef	stroj. zámeč.	14. 12. 1896	22. 1. 1942	Osvětim
Vymazal Karel	dělník	4. 3. 1891	4. 3. 1944	Břeh u Brna
Wolker Bedřich	číslník	14. 2. 1894	4. 7. 1944	Buchenwald
Začal Jan	studující	11. 12. 1920	6. 2. 1942	Mauthausen
Znojil Jar.	obchodník	4. 3. 1906	30. 7. 1942	Mauthausen
Zwillinger Lev	lékař	25. 1. 1909	7. 2. 1945	Buchenwald
Zampach Jan	bednář	18. 5. 1903	15. 2. 1943	Osvětim
Zapka František	rolník	11. 10. 1882	4. 5. 1944	Bautzen
Urban Jiří				
Zezula Alois	dělník			
Gajdoš Vladimír	šofér			
Koblerová				
Steckelmacher	inženýr			
Menšík Alois	říd. učitel			
Vrána Ladislav	rolník			
Konfel				
Sommer Pavel	krejčí v. v.		15. 4. 1946	Prostějov
Steiner Rostislav	absolv. práv	17. 12. 1910		

STARÉ FOTKY Z ARCHIVU

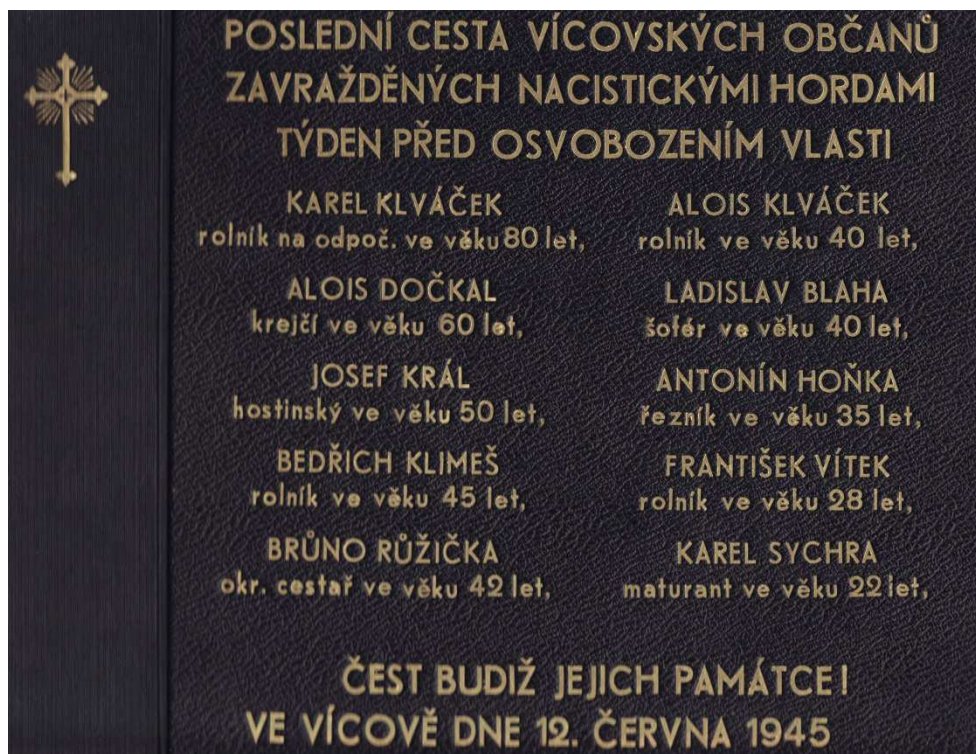
1. Po tankové bitvě u Klenovic

1. Vícovská tragédie

Čest jejich památce

Odpočívajte v pokoji...

Pohřeb

Pohřební průvod

Pohřební průvod

Pohřební průvod

Pohřební průvod

Poslední rozloučení

Hledání hromadného hrobu

Vyzvednutí těl

Pomník obětem vícovské tragédie

PLAKÁTY

Obr. : Bezbranným líder
Autor: František J

Podobný výjev byl i na domě paní Aleny